

Warszawa, dnia 4 marca 2025 r.

Poz. 265

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 21 lutego 2025 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych,
ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających**

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2024 r. poz. 352), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 18 października 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z udzielaniem pomocy *de minimis* (Dz. U. poz. 1635),
- 2) ustawą z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1863)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 19 lutego 2025 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 25 i art. 27 ustawy z dnia 18 października 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z udzielaniem pomocy *de minimis* (Dz. U. poz. 1635), które stanowią:

„Art. 25. Do spraw dotyczących udzielania pomocy *de minimis* wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 lipca 2024 r. stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1–24 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

„Art. 27. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”;

- 2) art. 35 ustawy z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1863), który stanowi:

„Art. 35. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 12, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.;
- 2) art. 3, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.;
- 3) art. 13, który wchodzi w życie z dniem 22 czerwca 2025 r.;
- 4) art. 10, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2025 r.”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 21 lutego 2025 r. (Dz. U. poz. 265)

USTAWA

z dnia 7 grudnia 2000 r.

o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) organizacji, działalności oraz zrzeszania się banków spółdzielczych, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 2) działalności oraz zrzeszania się banków zrzeszających banki spółdzielcze;
- 3) tworzenia i funkcjonowania systemu ochrony;
- 4) tworzenia i funkcjonowania zrzeszenia zintegrowanego.

2. Przepisów ustawy, z wyjątkiem art. 5a, art. 10a–10e, art. 11–13, art. 15 i art. 32–37, nie stosuje się do banków spółdzielczych, których kapitał założycielski wynosi co najmniej równowartość 5 000 000 euro, chyba że banki te są zrzeszone na zasadach określonych w art. 16 lub są uczestnikami systemu ochrony, o którym mowa w art. 22b ust. 1 albo zrzeszenia zintegrowanego, o którym mowa w art. 22o ust. 1.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) banku spółdzielczym – należy przez to rozumieć bank będący spółdzielnią, do którego w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, 1685 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146) zwaną dalej „ustawą – Prawo bankowe”, stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 593) zwaną dalej „ustawą – Prawo spółdzielcze”;
- 2) banku zrzeszającym – należy przez to rozumieć bank w formie spółki akcyjnej, utworzony przez banki spółdzielcze, jeżeli bank ten zrzesza co najmniej jeden bank spółdzielczy na zasadach określonych w art. 16 oraz posiada kapitał założycielski wynoszący co najmniej czterokrotność kwoty określonej w art. 32 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe lub dwukrotność tej kwoty w przypadku banku, którego działalność ogranicza się wyłącznie do świadczenia usług na rzecz zrzeszonych banków (apeksowy bank zrzeszający);
- 3) zrzeszeniu – należy przez to rozumieć zrzeszenie działające na podstawie niniejszej ustawy, utworzone przez bank lub banki spółdzielcze i bank zrzeszający;
- 4) uprawnionych osobach – należy przez to rozumieć osoby, które:
 - a) od dnia przekształcenia Banku Gospodarki Żywnościowej w spółkę akcyjną do dnia wejścia w życie ustawy przepracowały łącznie co najmniej 3 lata w BGŻ Spółka Akcyjna, banku spółdzielczym lub banku regionalnym i zrzeszającym działającym na podstawie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. poz. 369, z 1995 r. poz. 704, z 1996 r. poz. 496 oraz z 1997 r. poz. 770 i 939)¹⁾,
 - b) przepracowały łącznie co najmniej dziesięć lat w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej bądź w Banku Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna, a z którymi rozwiązano stosunek pracy w którymkolwiek z tych banków wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz. U. z 2002 r. poz. 980, 1146 i 1679 oraz z 2003 r. poz. 844)²⁾,
 - c) po przepracowaniu łącznie co najmniej dziesięciu lat w państwowo-spółdzielczym Banku Gospodarki Żywnościowej bądź w Banku Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna, zostały przejęte przez inne zakłady pracy w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy;

¹⁾ Ustawa, z wyjątkiem art. 33 i art. 39 ust. 1–5, utraciła moc z dniem 28 stycznia 2001 r. na podstawie art. 43 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. poz. 1252), która weszła w życie z dniem 28 stycznia 2001 r.

²⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 1 stycznia 2004 r. na podstawie art. 29 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. poz. 844), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

- 5) (uchylony)
- 6) systemie ochrony – należy przez to rozumieć system ochrony instytucjonalnej uznany przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- 7) zrzeszeniu zintegrowanym – należy przez to rozumieć zrzeszenie zintegrowane uznane przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- 8) rozporządzeniu nr 575/2013 – należy przez to rozumieć rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.³⁾);
- 9) rozporządzeniu delegowanym nr 2015/61 – należy przez to rozumieć rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (Dz. Urz. UE L 11 z 17.1.2015, str. 1).

Art. 2a. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, równowartość kwot wyrażonych w euro oblicza się w złotych według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w ostatnim dniu roku, za który zostało sporządzone ostatnie sprawozdanie finansowe banku spółdzielczego.

Art. 2b. 1. W posiedzeniu zarządu oraz rady nadzorczej banku spółdzielczego oraz jednostki zarządzającej systemem ochrony można również uczestniczyć przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; odmiennego postanowienia statutu nie stosuje się.

2. Zarząd oraz rada nadzorcza banku spółdzielczego i jednostki zarządzającej systemem ochrony mogą podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; odmiennego postanowienia statutu nie stosuje się.

3. Członek banku spółdzielczego i jednostki zarządzającej systemem ochrony może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu, zebraniu przedstawicieli albo grup członkowskich również przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; odmiennego postanowienia statutu nie stosuje się.

4. Posiedzenia walnego zgromadzenia, zebrania przedstawicieli albo grup członkowskich banków spółdzielczych i jednostek zarządzających systemami ochrony mogą być zwoływane przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; odmiennego postanowienia statutu nie stosuje się.

5. Uchwały walnego zgromadzenia, zarządu, rady nadzorczej, zebrań przedstawicieli albo grup członkowskich banków spółdzielczych i jednostek zarządzających systemami ochrony mogą być podejmowane w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość; odmiennego postanowienia statutu lub regulaminów nie stosuje się.

6. (uchylony)

7. Do formy i trybu zwoływania posiedzeń organów, o których mowa w ust. 5, przepisów art. 37 § 3 i art. 39 § 4 ustawy – Prawo spółdzielcze nie stosuje się.

Rozdział 2

Banki spółdzielcze

Art. 3. Banki spółdzielcze i zrzeszające mogą należeć do Krajowego Związku Banków Spółdzielczych oraz do Związku Banków Polskich, a także innych organizacji powołanych w celu reprezentowania wspólnych interesów gospodarczych tych banków, w szczególności wobec organów państwowych, instytucji zagranicznych i międzynarodowych.

Art. 4. Bank spółdzielczy jest obowiązany zrzeszyć się z bankiem zrzeszającym, na zasadach określonych w art. 16.

Art. 5. 1. Bank spółdzielczy prowadzi działalność na terenie powiatu, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których w dniu wejścia w życie ustawy znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1.

1a. Bank spółdzielczy posiadający kapitał założycielski wyższy niż równowartość 1 000 000 euro, lecz niższy niż równowartość 5 000 000 euro może prowadzić działalność na terenie województwa, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 208 z 02.08.2013, str. 68, Dz. Urz. UE L 321 z 30.11.2013, str. 6, Dz. Urz. UE L 11 z 17.01.2015, str. 37, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 153, Dz. Urz. UE L 20 z 25.01.2017, str. 4, Dz. Urz. UE L 310 z 25.11.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 345 z 27.12.2017, str. 27, Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 111 z 25.04.2019, str. 4, Dz. Urz. UE L 150 z 07.06.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 183 z 09.07.2019, str. 14, Dz. Urz. UE L 314 z 05.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 328 z 18.12.2019, str. 1, Dz. Urz. UE L 204 z 26.06.2020, str. 4, Dz. Urz. UE L 84 z 11.03.2021, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 116 z 06.04.2021, str. 25.

1b. Bank spółdzielczy posiadający kapitał założycielski o równowartości co najmniej 5 000 000 euro może prowadzić działalność na obszarze całego kraju.

2. Bank spółdzielczy, za zgodą banku zrzeszającego, z którym zawarł umowę zrzeszenia, może prowadzić działalność także na terenie powiatów sąsiadujących z terenem określonym w ust. 1 i ust. 1a. Działalność obejmująca inne powiaty niż sąsiadujące wymaga uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

3. W przypadku łączenia się banków spółdzielczych działających na różnych terenach, teren działania banku przejmującego ulega powiększeniu o teren działania banku przejętego w dniu połączenia.

4. Zmiana statutu banku spółdzielczego będąca wynikiem dostosowania terenu działania do terenu określonego w ust. 1 lub rozszerzenia terenu działania w związku z połączeniem, o którym mowa w ust. 3, nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

5. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1a i 2, nie stosuje się do banku spółdzielczego będącego uczestnikiem systemu ochrony, w przypadku:

- 1) gdy bank ten jest stroną umowy o utworzeniu konsorcjum bankowego, z zastrzeżeniem, iż siedziba kredytobiorcy powinna znajdować się w zakresie działania przynajmniej jednego z uczestników konsorcjum;
- 2) udzielania kredytów jednostkom podporządkowanym bankowi zrzeszającemu w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 42 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295 i 1598 oraz z 2024 r. poz. 619, 1685 i 1863) lub jednostkom, na które bank zrzeszający wywiera znaczący wpływ w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 36 tej ustawy;
- 3) wykonywania czynności bankowych z członkami banku spółdzielczego;
- 4) wykonywania czynności bankowych z jednostką zarządzającą systemem ochrony.

Art. 5a. 1. Bank spółdzielczy, którego kapitał założycielski obniżył się poniżej wartości określonej w art. 5 ust. 1a i 1b, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, która w związku z tym obniżeniem może ograniczyć zakres działalności banku związany z wysokością kapitału założycielskiego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do banku, o którym mowa w art. 1 ust. 2, również w przypadku obniżenia kapitału założycielskiego poniżej wartości określonej w tym przepisie.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, w przypadku gdy określony poziom kapitału założycielskiego zostanie zachowany po przeliczeniu na złote kwot wyrażonych w euro, z zastosowaniem średniej arytmetycznej średnich kursów euro ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski, obowiązujących w dni robocze roku, za który zostało sporządzone ostatnie sprawozdanie finansowe banku spółdzielczego.

Art. 5b. W banku spółdzielczym źródło funduszu zasobowego, a w banku zrzeszającym – źródło kapitału zapasowego lub rezerwowego stanowią bezzwrotne wpłaty wnoszone:

- 1) przez bank zrzeszający na fundusz zasobowy lub rezerwy zrzeszonego banku spółdzielczego;
- 2) z funduszu pomocowego, o którym mowa w art. 22g ust. 1, na fundusz zasobowy, kapitał zapasowy lub rezerwy banku – uczestnika systemu ochrony;
- 3) przez jednego z uczestników systemu ochrony na fundusz zasobowy, kapitał zapasowy lub rezerwy banku – uczestnika systemu ochrony;
- 4) przez jednostkę zarządzającą, o której mowa w art. 22d ust. 1 pkt 2, na fundusz zasobowy, kapitał zapasowy lub rezerwy banku – uczestnika systemu ochrony.

Art. 6. 1. Banki spółdzielcze, po uzyskaniu zgodnie z ustawą – Prawo bankowe zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, mogą wykonywać następujące czynności bankowe:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych;
- 3) udzielanie kredytów;
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych;
- 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
- 6) udzielanie pożyczek pieniężnych;
- 7) udzielanie pożyczek i kredytów konsumenckich w rozumieniu przepisów odrębnej ustawy;

- 8) operacje czekowe i wekslowe;
- 9) świadczenie usług płatniczych oraz wydawanie pieniądza elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 30, 731 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 146);
- 10) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych;
- 11) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych;
- 12) udzielanie i potwierdzanie poręczeń;
- 13) wykonywanie innych czynności bankowych w imieniu i na rzecz banku zrzeszającego.

2. Czynności bankowe, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4, 6, 7 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać z osobami fizycznymi zamieszkującymi lub prowadzącymi przedsiębiorstwo na terenie działania banku spółdzielczego lub z osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, a posiadającymi zdolność prawną, mającymi siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania banku spółdzielczego. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać w zakresie i trybie uzgodnionym z bankiem zrzeszającym.

2a. W szczególnie uzasadnionych przypadkach bank spółdzielczy będący uczestnikiem systemu ochrony może wykonać czynność bankową z osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej a posiadającą zdolność prawną, mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę poza terenem jego działania, po uzyskaniu zgody organu zarządzającego tym systemem ochrony.

3. (uchylony)

Art. 7. Za zgodą banku zrzeszającego banki spółdzielcze mogą wykonywać czynności bankowe, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 7 i 10 ustawy – Prawo bankowe.

Art. 8. 1. Za zgodą banku zrzeszającego banki spółdzielcze mogą wykonywać czynności, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

2. Zgody banku zrzeszającego nie wymaga obejmowanie lub nabywanie akcji lub praw z akcji lub udziałów banków.

Art. 9. Zezwolenia, o których mowa w art. 34 ustawy – Prawo bankowe, uzyskiwane są za pośrednictwem banku zrzeszającego.

Art. 10. 1. Każdy członek banku spółdzielczego obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalną wysokość udziału członkowskiego określa statut. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji lub poręczenia może być uwarunkowane w statucie banku koniecznością zadeklarowania i wpłacenia przez kredytobiorcę, pożyczkobiorcę, osobę, której ma być udzielone poręczenie lub gwarancja, co najmniej jednego udziału w tym banku.

2. (uchylony)

Art. 10a. Członek banku spółdzielczego może wypowiedzieć udziały objęte ponad liczbę udziałów, których zadeklarowania wymaga statut obowiązujący w chwili wypowiedzenia. Wypowiedzenie powinno być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Termin i okres wypowiedzenia tych udziałów określa statut.

Art. 10b. 1. Członek banku spółdzielczego przed ustaniem członkostwa nie może żądać zwrotu wpłat na udziały, z wyjątkiem wpłat przekraczających liczbę udziałów, których zadeklarowania wymaga statut obowiązujący w chwili żądania zwrotu. Zwrot tych wpłat nie może nastąpić przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym członek wystąpił z żądaniem, oraz w przypadku gdy jego udziały zostały przeznaczone na pokrycie strat spółdzielni. Sposób i termin zwrotu określa statut.

2. Członek banku spółdzielczego nie może żądać zwrotu wpłat przekraczających liczbę udziałów, których zadeklarowania wymaga statut obowiązujący w chwili żądania zwrotu, przed upływem okresu wypowiedzenia udziałów. Zwrot tych wpłat nie może nastąpić przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym upłynął termin wypowiedzenia udziałów, oraz w przypadku gdy jego udziały zostały przeznaczone na pokrycie strat spółdzielni. Sposób i termin zwrotu określa statut.

Art. 10c. 1. Statut może przewidywać, że zarząd banku spółdzielczego będzie uprawniony do wstrzymania albo ograniczenia zwrotu wpłat na udziały.

1a. Podejmując decyzję, o której mowa w ust. 1, zarząd banku spółdzielczego zwraca uwagę w szczególności na:

- 1) ogólną sytuację banku pod względem finansowym, płynnościowym oraz pod względem wypłacalności;
- 2) wymogi w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 ust. 1 rozporządzenia nr 575/2013, wymogi nałożone na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy – Prawo bankowe, oraz wymóg, o którym mowa w art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 559 oraz z 2025 r. poz. 146).

2. Wstrzymanie albo ograniczenie zwrotu wpłat na udziały następuje w drodze uchwały zarządu. Zarząd informuje członków żądających zwrotu wpłat na udziały o podjętej uchwale, w sposób i w terminie określonych w statucie. Przepisu art. 32 ustawy – Prawo spółdzielcze nie stosuje się.

3. W przypadku ustania przesłanek będących podstawą wstrzymania albo ograniczenia zwrotu wpłat na udziały zarząd banku może dokonać wypłat członkom żądającym zwrotu wpłat na udziały. Zwrot tych wpłat nie może nastąpić przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym ustały te przesłanki, oraz w przypadku gdy jego udziały zostały przeznaczone na pokrycie strat spółdzielni. Sposób i termin zwrotu określa statut.

Art. 10d. 1. Udziały członkowskie w banku spółdzielczym są niezbywalne.

2. Spadkobierca zmarłego członka banku spółdzielczego dziedziczy udziały, jeżeli jest członkiem banku spółdzielczego lub złożył deklarację przystąpienia do banku spółdzielczego. Jeżeli spadkobierców jest więcej niż jeden, powinni oni wskazać jednego spośród siebie, który będzie wykonywał uprawnienia wynikające z udziałów.

3. Członek może, w deklaracji przystąpienia do banku spółdzielczego lub w pisemnym oświadczeniu złożonym bankowi spółdzielczemu, wskazać osobę, której po jego śmierci bank spółdzielczy jest obowiązany wypłacić udziały oraz inne należności związane z udziałami. Udziały oraz należności te nie wchodzi do spadku po zmarłym członku. Wskazanie osoby uprawnionej do otrzymania udziałów i należności może być w każdym czasie zmienione lub odwołane przez członka banku spółdzielczego.

4. Spadkobiercy dziedziczącemu udziały przysługuje roszczenie o przyjęcie w poczet członków banku spółdzielczego bez obowiązku wniesienia wpisowego. Przyjęcie w poczet członków następuje ze skutkiem od dnia śmierci spadkodawcy. W razie odmowy przyjęcia w poczet członków, a także w razie niezłożenia deklaracji przystąpienia do banku spółdzielczego przez spadkobiercę bank spółdzielczy jest obowiązany wypłacić spadkobiercy równowartość przypadających mu udziałów zmarłego członka na zasadach określonych w statucie.

Art. 10e. Przepisy art. 10b i art. 10c stosuje się odpowiednio w przypadku wykluczenia, wykreślenia lub skreślenia członka banku spółdzielczego.

Art. 11. 1. (uchylony)

2. W radzie nadzorczej banku spółdzielczego udział pracowników banku, będących jego członkami, nie może przekroczyć 1/5 jej składu. Osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku, o których mowa w art. 22 ust. 2, nie mogą być członkami rady nadzorczej.

Art. 12. (uchylony)

Art. 13. 1. Oświadczenie woli w imieniu banku spółdzielczego składają 2 członkowie zarządu lub członek zarządu i pełnomocnik lub 2 pełnomocników, ustanowionych bezpośrednio przez zarząd, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Oświadczenie woli w imieniu banku spółdzielczego przy zawieraniu umów rachunku bankowego, o których mowa w art. 49 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, składa członek zarządu lub pełnomocnik ustanowiony bezpośrednio przez zarząd.

Art. 14. Bank spółdzielczy będący akcjonariuszem banku zrzeszającego jest reprezentowany na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy tego banku przez pełnomocnika wybranego przez radę nadzorczą w głosowaniu tajnym.

Art. 15. 1. Banki spółdzielcze mogą tworzyć związki rewizyjne określone w ustawie – Prawo spółdzielcze.

2. (uchylony)

3. Związek rewizyjny na rzecz zrzeszonych w nim banków spółdzielczych w szczególności:

- 1) przeprowadza lustracje;
- 2) wykonuje czynności rewizji finansowej, w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1035 i 1863);
- 3) prowadzi działalność szkoleniową i instruktażową.

4.⁴⁾ Związek rewizyjny przekazuje wnioski wynikające z przeprowadzonej lustracji i sprawozdanie z badania oraz sprawozdanie z atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju bankowi zrzeszającemu.

5. Przepisy art. 134 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, w zakresie zasad powoływania biegłych rewidentów, oraz art. 136, w zakresie obowiązku powiadamiania Komisji Nadzoru Finansowego o stwierdzonych podczas lustracji nieprawidłowościach, stosuje się odpowiednio.

6. (uchylony)

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1863), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Rozdział 3

Banki zrzeszające oraz zasady zrzeszania się banków spółdzielczych

Art. 16. 1. Banki spółdzielcze zrzeszają się na podstawie umowy zrzeszenia z jednym bankiem zrzeszającym. Bank spółdzielczy zobowiązany jest do posiadania lub nabycia w terminie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy co najmniej jednej akcji banku zrzeszającego. Bank zrzeszający zapewni bankowi spółdzielczemu możliwość nabycia co najmniej jednej akcji.

2. Bank zrzeszający zawiera z bankiem spółdzielczym umowę, o której mowa w ust. 1, według jednolitego wzoru dla danego zrzeszenia, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Projekt umowy bank zrzeszający zobowiązany jest przedstawić Komisji Nadzoru Finansowego.

3. Komisja Nadzoru Finansowego podejmuje decyzję w sprawie zatwierdzenia projektu umowy, o którym mowa w ust. 2, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia projektu, jeżeli umowa naruszałaby przepisy prawa, interesy klientów albo nie gwarantowałaby bezpieczeństwa gromadzonych w bankach zrzeszenia środków. Każda zmiana umowy wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

4. Bank spółdzielczy może wypowiedzieć umowę zrzeszenia z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

4a. zamiar wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 4, bank spółdzielczy jest obowiązany zgłosić Komisji Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia o zamiarze wypowiedzenia – w przypadku gdy to wypowiedzenie mogłoby prowadzić do naruszenia przepisów prawa, interesów klientów lub zagrożenia bezpieczeństwa gromadzonych środków w banku spółdzielczym – może zalecić podjęcie działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości.

4aa. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 4a, bank spółdzielczy dołącza informację o zamiarze zawarcia umowy zrzeszenia z innym bankiem zrzeszającym na warunkach określonych w ust. 1, utworzenia z innym bankiem zrzeszenia albo prowadzenia działalności poza zrzeszeniem.

4ab. W przypadku banku spółdzielczego zrzeszonego na zasadach określonych w ust. 1, który zamierza prowadzić działalność poza zrzeszeniem, Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wyrażenia zgody na prowadzenie przez ten bank działalności poza zrzeszeniem, jeżeli bank ten nie posiada kapitału założycielskiego na poziomie równowartości co najmniej 5 000 000 euro, nie spełnia ogólnych wymogów ostrożnościowych w odniesieniu do kwestii wymienionych w art. 1 rozporządzenia nr 575/2013, realizuje program postępowania naprawczego albo występują przesłanki określone w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, albo nie jest należycie przygotowany organizacyjnie do rozpoczęcia działalności poza zrzeszeniem.

4b. W przypadku braku realizacji zaleceń, o których mowa w ust. 4a, Komisja Nadzoru Finansowego może zastosować środki określone w art. 138 ustawy – Prawo bankowe.

5. (uchylony)

6. W przypadku wypowiedzenia przez bank spółdzielczy umowy zrzeszenia bank zrzeszający, na pisemne żądanie banku spółdzielczego zgłoszone do dnia upływu terminu wypowiedzenia, jest obowiązany zapewnić wykonywanie czynności, o których mowa w art. 19 ust. 2, na rzecz banku spółdzielczego za określoną w odrębnej umowie odpłatnością odpowiadającą charakterowi tych czynności, przez okres co najmniej 24 miesięcy od dnia rozwiązania umowy zrzeszenia, jednak nie dłużej niż do dnia zawarcia przez bank spółdzielczy umowy zrzeszenia z innym bankiem zrzeszającym.

Art. 17. 1. Akcjonariuszom banku zrzeszającego przysługuje na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy jeden głos z każdej posiadanej akcji.

2. Akcjonariusze banku zrzeszającego, niebędący bankami spółdzielczymi zrzeszonymi z tym bankiem, na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy nie mogą wykonywać łącznie prawa głosu z więcej niż 24 % akcji.

3. Ograniczenia, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się do banków zrzeszających.

Art. 18. (uchylony)

Art. 19. 1. Bank zrzeszający wykonuje czynności bankowe oraz inne czynności określone w ustawie – Prawo bankowe lub w innych ustawach, w zakresie ustalonym w statucie banku.

2. Bank zrzeszający oprócz czynności, o których mowa w ust. 1:

- 1) prowadzi rachunki bieżące zrzeszonych banków spółdzielczych, na których zrzeszone banki spółdzielcze utrzymują rezerwy obowiązkowe oraz przeprowadzają za ich pośrednictwem rozliczenia pieniężne tych banków;
- 2) nalicza i utrzymuje rezerwę obowiązkową zrzeszonych banków spółdzielczych na rachunku w Narodowym Banku Polskim;

- 3) prowadzi wyodrębniony rachunek, na którym deponowane są aktywa banków spółdzielczych, stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych;
- 4) wypełnia za zrzeszone z nim banki spółdzielcze obowiązki informacyjne wobec Narodowego Banku Polskiego oraz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 5) kontroluje zgodność działalności zrzeszonych banków spółdzielczych z postanowieniami umowy zrzeszenia, przepisami prawa i statutami;
- 6) w uzasadnionych przypadkach występuje do Komisji Nadzoru Finansowego o zastosowanie środków przewidzianych w art. 138 i 141 ustawy – Prawo bankowe;
- 7) reprezentuje zrzeszone banki spółdzielcze w stosunkach zewnętrznych w sprawach wynikających z umowy zrzeszenia;
- 8) wykonuje inne czynności przewidziane w umowie zrzeszenia.

Art. 20. (uchylony)

Art. 21. 1. Prezesi zarządów banków spółdzielczych zrzeszonych z bankiem zrzeszającym oraz prezes zarządu banku zrzeszającego wybierają spośród siebie radę zrzeszenia. Rada zrzeszenia jest organem opiniodawczo-doradczym zrzeszenia.

2. Szczegółowy zakres kompetencji, tryb powoływania, odwoływania, liczbę członków i zasady funkcjonowania rady zrzeszenia określa umowa zrzeszenia.

Art. 22. 1. Członkowie zarządów i rad nadzorczych banków spółdzielczych, zarządów i rad nadzorczych banków zrzeszających, jak też osoby zajmujące stanowiska kierownicze w tych bankach, nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi.

2. Przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze rozumie się pracowników podlegających bezpośrednio członkom zarządu, a w szczególności osoby zajmujące stanowisko głównego księgowego i kierownika (dyrektora) oddziału, z wyłączeniem radców prawnych.

Rozdział 3a

System ochrony

Art. 22a. 1. Celem funkcjonowania systemu ochrony jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika na zasadach określonych w ustawie i w umowie systemu ochrony, w szczególności przez udzielanie pożyczek, gwarancji i poręczeń na warunkach określonych w umowie systemu ochrony.

1a. System ochrony może także wspierać:

- 1) prowadzoną przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny przymusową restrukturyzację, o której mowa w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 487 oraz z 2025 r. poz. 146), jeżeli została wszczęta wobec banku spółdzielczego;
- 2) przejęcie banku, o którym mowa w art. 146b ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, jeżeli bankiem przejmowanym jest bank spółdzielczy.

1b. Wsparcie, o którym mowa w ust. 1a, odbywa się w szczególności przez udzielanie dotacji, pożyczek, gwarancji i poręczeń na warunkach określonych w umowie systemu ochrony.

2. Umowa systemu ochrony określa zakres odpowiedzialności uczestnika systemu ochrony za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników systemu ochrony.

Art. 22b. 1. Banki zrzeszające lub banki spółdzielcze lub bank zrzeszający oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze mogą utworzyć system ochrony na podstawie umowy systemu ochrony. Banki, które utworzyły system ochrony, są jego uczestnikami. Uczestnikami systemu ochrony są również banki zrzeszające i banki spółdzielcze, które przystąpią do systemu ochrony po jego utworzeniu.

2. Uczestniczenie w systemie ochrony i wystąpienie z niego wymagają w banku spółdzielczym zgody walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, a w banku zrzeszającym – zgody walnego zgromadzenia.

3. Banki, o których mowa w ust. 1, zawierają umowę systemu ochrony według projektu dla danego systemu ochrony zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Bank zrzeszający albo inny podmiot działający w imieniu banków na podstawie udzielonego przez nie upoważnienia przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego projekt umowy systemu ochrony z wnioskiem o jego zatwierdzenie oraz o uznanie systemu ochrony. Stroną postępowania jest wyłącznie ten bank albo ten podmiot.

4. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawie zatwierdzenia projektu umowy systemu ochrony, o którym mowa w ust. 3, oraz uznania systemu ochrony, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu umowy systemu ochrony.

5. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia projektu umowy systemu ochrony, o którym mowa w ust. 3, i uznania systemu ochrony, jeżeli projektowana umowa systemu ochrony naruszałaby przepisy prawa, interesy uczestników systemu ochrony, nie zapewniałaby bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników systemu ochrony lub nie byłyby spełnione warunki określone w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013.

6. Decyzja o uznaniu systemu ochrony może określać:

- 1) termin, od którego system ochrony powinien funkcjonować zgodnie z umową systemu ochrony;
- 2) dodatkowe warunki, których spełnienie zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania systemu ochrony;
- 3) termin, po upływie którego decyzja wygaśnie, jeżeli warunki, o których mowa w pkt 2, nie zostaną spełnione.

7. W przypadku gdy funkcjonowanie systemu ochrony narusza przepisy prawa, zagraża interesom jego uczestników, nie zapewnia bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników systemu ochrony, jest niezgodne z umową systemu ochrony lub w przypadku niespełnienia warunków określonych w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013 Komisja Nadzoru Finansowego może uchylić decyzję o uznaniu systemu ochrony.

8. Uchylenie decyzji o uznaniu systemu ochrony może nastąpić również w razie stwierdzenia, że:

- 1) system ochrony przestał spełniać warunki określone w decyzji;
- 2) decyzja o uznaniu systemu ochrony została wydana na podstawie fałszywych dokumentów, nieprawdziwych oświadczeń lub wskutek innych działań sprzecznych z prawem.

9. Zmiana umowy systemu ochrony wymaga zmiany zatwierdzonego projektu umowy systemu ochrony. Przepisy ust. 3–6 stosuje się odpowiednio.

10. Umowa zrzeczenia, która spełnia wymagania dla umowy systemu ochrony, może zostać przekształcona w umowę systemu ochrony. Do przekształcenia przepisy ust. 2–8 stosuje się odpowiednio.

11. W przypadku uchylecia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o uznaniu systemu ochrony, jeżeli są spełnione wymogi określone w art. 16, dotychczasowi uczestnicy systemu ochrony są zrzeczeni na podstawie obowiązującej ich umowy zrzeczenia.

12. W zrzeczeniu, w którym został utworzony system ochrony do którego przystąpił bank zrzeczający, dotychczasowa umowa zrzeczenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy systemu ochrony.

13. Do umowy systemu ochrony przepisów art. 6a–6d ustawy – Prawo bankowe oraz przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 6e ustawy – Prawo bankowe nie stosuje się.

Art. 22c. Wypowiedzenie umowy systemu ochrony wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. Przepisy art. 16 ust. 4a–4b i 6 stosuje się odpowiednio. Wypowiedzenie następuje z zachowaniem co najmniej 24-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Art. 22d. 1. Systemem ochrony zarządza:

- 1) bank zrzeczający albo
- 2) jednostka zarządzająca systemem ochrony, utworzona w tym celu przez uczestników systemu ochrony, zwana dalej „jednostką zarządzającą”.

2. Jednostkę zarządzającą tworzy się w formie spółki akcyjnej albo spółdzielni osób prawnych, do których w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 i 96) albo ustawy – Prawo spółdzielcze, z wyłączeniem art. 37 tej ustawy.

3. Każdy z uczestników systemu ochrony jest obowiązany objąć i posiadać, do dnia rozwiązania albo wygaśnięcia umowy systemu ochrony, co najmniej minimalną liczbę akcji albo udziałów jednostki zarządzającej, określoną w jej statucie i umowie systemu ochrony.

4. Akcjonariuszem albo członkiem jednostki zarządzającej może być tylko uczestnik systemu ochrony zarządzanego przez tę jednostkę. Akcjonariusze albo członkowie jednostki zarządzającej, w okresie wypowiedzenia przez nich umowy systemu ochrony, na walnym zgromadzeniu nie mogą wykonywać łącznie prawa głosu z więcej niż 24 % akcji albo udziałów.

Art. 22e. 1. Organami systemu ochrony zarządzanego przez jednostkę zarządzającą są:

- 1) walne zgromadzenie akcjonariuszy albo walne zgromadzenie członków jednostki zarządzającej;
- 2) rada nadzorcza jednostki zarządzającej;
- 3) zarząd jednostki zarządzającej.

2. Organami systemu ochrony zarządzanego przez bank zrzeszający są:

- 1) walne zgromadzenie akcjonariuszy banku zrzeszającego;
- 2) rada zrzeszenia;
- 3) zarząd banku zrzeszającego.

3. Organy, o których mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 – są zgromadzeniami uczestników systemu ochrony;
- 2) ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 – są organami nadzorującymi system ochrony;
- 3) ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3 – są organami zarządzającymi systemem ochrony.

4. Umowa systemu ochrony może przewidywać powołanie organów innych niż wymienione w ust. 1 i 2.

5. W umowie systemu ochrony określa się zasady zapewnienia organom jednostki zarządzającej warunków wykonywania zadań związanych z funkcjonowaniem systemu ochrony, w szczególności w zakresie pomieszczeń, łącz telekomunikacyjnych i obsługi biurowej, oraz zasady pokrywania związanych z tym kosztów.

6. Umowa systemu ochrony może zobowiązać jednego z uczestników systemu ochrony do zapewnienia organom jednostki zarządzającej warunków, o których mowa w ust. 5.

7. W przypadku systemu ochrony zarządzanego przez bank zrzeszający umowa systemu ochrony określa także sposób organizacyjnego wyodrębnienia organu zarządzającego systemem ochrony i organu nadzorującego ten system od organu zarządzającego i organu nadzorczego uczestnika systemu ochrony, zapewniający niezależność i samodzielność działania organów systemu ochrony.

Art. 22f. 1. Członkowie rady nadzorczej jednostki zarządzającej są powoływani przez zgromadzenie uczestników systemu ochrony.

2. Organ nadzorujący system ochrony zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o swoim składzie oraz jego zmianie niezwłocznie po jego powołaniu albo zmianie.

2a. Członkowie zarządu jednostki zarządzającej powinni mieć wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rękojmia, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności danej osoby oraz zdolności do prowadzenia spraw jednostki zarządzającej w sposób ostrożny i stabilny. Do oceny rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania jednostką zarządzającą stosuje się odpowiednio przepisy art. 22aa ust. 10–12 ustawy – Prawo bankowe.

3. Członkowie zarządu jednostki zarządzającej są powoływani, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, przez radę nadzorczą jednostki zarządzającej albo zgromadzenie uczestników systemu ochrony stosownie do postanowień umowy systemu ochrony albo statutu jednostki zarządzającej. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje rada nadzorcza jednostki zarządzającej. Przepisy art. 22b oraz art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

4. Szczegółowy zakres i sposób działania organów systemu ochrony, w tym tryb zwoływania posiedzeń oraz sposób i warunki podejmowania uchwał, czas trwania ich kadencji, liczbę oraz zasady powoływania i odwoływania członków organów oraz zakres ich niezbędnych kwalifikacji określa umowa systemu ochrony.

Art. 22g. 1. W banku zrzeszającym albo jednostce zarządzającej tworzy się fundusz pomocowy w celu zapewnienia środków na finansowanie zadań systemu ochrony w zakresie pomocy finansowej dla uczestników systemu ochrony mającej na celu poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości oraz umożliwienie udzielania przez system ochrony wsparcia, o którym mowa w art. 22a ust. 1a.

2. Fundusz pomocowy jest tworzony z wpłat uczestników systemu ochrony wnoszonych kwartalnie w wysokości i na zasadach określonych w umowie systemu ochrony, a także z innych źródeł przewidzianych w tej umowie.

3. Wpłata dokonywana przez uczestnika systemu ochrony na fundusz pomocowy nie może być niższa niż wysokość obniżki składki, o której mowa w art. 286 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, wynikająca z różnicy pomiędzy składką wyliczoną dla banku będącego uczestnikiem systemu ochrony oraz oszacowaną wielkością składki, w przypadku gdy bank ten nie uczestniczyłby w systemie ochrony.

3a. Bankowy Fundusz Gwarancyjny przedstawia uczestnikom systemu ochrony wyliczoną różnicę, o której mowa w ust. 3. Informacja ta jest przekazywana do wiadomości uczestnika systemu ochrony oraz organu zarządzającego systemem ochrony.

4. Szczegółowe zasady zarządzania funduszem pomocowym określa umowa systemu ochrony.

Art. 22h. 1. W banku zrzeszającym albo jednostce zarządzającej tworzy się mechanizmy pomocy płynnościowej dostosowane do struktury organizacyjnej systemu ochrony.

2. Szczegółowe zasady tworzenia mechanizmów pomocy płynnościowej oraz zasady zarządzania takimi mechanizmami określa umowa systemu ochrony.

Art. 22ha. 1. W banku zrzeszającym albo jednostce zarządzającej można także utworzyć mechanizm wsparcia, o którym mowa w art. 22a ust. 1a.

2. Wsparcie, o którym mowa w art. 22a ust. 1a, może być udzielone w związku z przejęciem, o którym mowa w art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, lub przejęciem, o którym mowa w art. 146b ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, jeżeli bankiem przejmowanym jest bank spółdzielczy.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 22a ust. 1a pkt 1, wniosek o wsparcie jest składany przed wszczęciem przymusowej restrukturyzacji przez podmiot zainteresowany przejęciem przedsiębiorstwa lub wybranych albo wszystkich praw majątkowych lub wybranych albo wszystkich zobowiązań lub praw udziałowych podmiotu, wobec którego może zostać wszczęta przymusowa restrukturyzacja.

4. O wyrażeniu zgody na udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 22a ust. 1a, bank zrzeszający albo jednostka zarządzająca informuje wnioskodawcę, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Komisję Nadzoru Finansowego.

5. W przypadku odmowy udzielenia wsparcia, o którym mowa w art. 22a ust. 1a, bank zrzeszający albo jednostka zarządzająca przekazuje niezwłocznie wnioskodawcy, Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz Komisji Nadzoru Finansowego uzasadnienie odmowy udzielenia wsparcia.

Art. 22i. 1. Do zadań organu zarządzającego systemem ochrony należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie systemu ochrony na zasadach określonych w umowie systemu ochrony;
- 2) zarządzanie systemem ochrony na zasadach określonych w umowie systemu ochrony;
- 3) podejmowanie działań koniecznych do zapewnienia bezpieczeństwa depozytów gromadzonych u uczestników systemu ochrony i zgodności ich działalności z postanowieniami umowy systemu ochrony;
- 4) podejmowanie działań służących zapewnieniu płynności i wypłacalności uczestników systemu ochrony.

1a. Organ zarządzający systemem ochrony może także udzielać wsparcia w procesach przymusowej restrukturyzacji i przejęć banków, o których mowa w art. 22a ust. 1a.

2. Zasady dostępu uczestników systemu ochrony do informacji o ryzyku utraty przez uczestnika systemu ochrony płynności i wypłacalności, identyfikowanym, mierzonym albo szacowanym przez organ zarządzający systemem ochrony, określa umowa systemu ochrony.

3. Organ zarządzający systemem ochrony sporządza sprawozdanie, o którym mowa w art. 113 ust. 7 lit. e rozporządzenia nr 575/2013, według stanu na koniec każdego roku obrotowego. Sprawozdanie jest zatwierdzane przez organ nadzorujący system ochrony albo zgromadzenie uczestników systemu ochrony.

4. Na podstawie umowy systemu ochrony banki będące uczestnikami tego systemu powierzają organowi zarządzającemu systemem ochrony wykonywanie w ramach systemu ochrony czynności kontroli wewnętrznej, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 i art. 9d ust. 2 ustawy – Prawo bankowe. Jednostka organizacyjna wykonująca czynności kontroli wewnętrznej podlega bezpośrednio organowi zarządzającemu systemem ochrony, z tym że w zakresie czynności kontroli wewnętrznej podejmowanych wobec organu zarządzającego systemem ochrony i osób podległych temu organowi podlega ona organowi nadzorującemu system ochrony.

5. Organ zarządzający systemem ochrony sporządza, według stanu na koniec każdego kwartału, informację o systemie ochrony oraz przekazuje ją niezwłocznie do Komisji Nadzoru Finansowego. Informacja o systemie ochrony obejmuje: raport dotyczący ryzyka systemu ochrony, bilans, rachunek zysków i strat, informację o środkach zgromadzonych w funduszu pomocowym i ich wykorzystaniu oraz sprawozdanie z działalności kontroli wewnętrznej w tym systemie.

6. Organ zarządzający systemem ochrony może zlecać wykonywanie czynności faktycznych pozostających w zakresie jego kompetencji jednostkom lub komórkom organizacyjnym poszczególnych uczestników systemu ochrony na zasadach określonych w umowie systemu ochrony.

7. W celu realizacji zadań określonych w ust. 1 pkt 3, organ zarządzający systemem ochrony lub osoby przez niego upoważnione są uprawnione do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność uczestnika systemu ochrony, w dniach i godzinach, w jakich jest lub powinna być prowadzona ta działalność;
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień oraz okazania dokumentów lub innych nośników informacji, jak również udostępnienia danych związanych z działalnością uczestnika systemu ochrony, a organy uczestnika systemu ochrony i jego pracownicy są obowiązani udzielać żądanych wyjaśnień i informacji oraz niezbędnej pomocy.

8. Uczestnicy systemu ochrony są obowiązani, na żądanie organu zarządzającego systemem ochrony lub osób przez niego upoważnionych, udzielać informacji niezbędnych do wykonywania zadań określonych w ust. 1, w tym również informacji objętych tajemnicą bankową w rozumieniu art. 104 ustawy – Prawo bankowe.

9. Organy systemu ochrony mogą wykorzystywać informacje określone w ust. 8 wyłącznie w celu realizacji zadań systemu ochrony.

Art. 22j. 1. Organ zarządzający systemem ochrony może nakazać uczestnikowi systemu ochrony zaprzestanie działań naruszających prawo lub postanowienia umowy systemu ochrony oraz wezwać uczestnika systemu ochrony do usunięcia stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie.

2. W przypadku niezaprzestania działań naruszających prawo lub postanowienia umowy systemu ochrony albo nieusunięcia w wyznaczonym terminie uchybień, o których mowa w ust. 1, organ zarządzający systemem ochrony może zastosować wobec uczestnika systemu ochrony inne środki określone w umowie systemu ochrony.

3. W przypadku stwierdzenia, że działalność uczestnika systemu ochrony jest wykonywana z rażącym naruszeniem przepisów prawa lub postanowień umowy systemu ochrony w stopniu stwarzającym niebezpieczeństwo zaprzestania regulowania zobowiązań przez tego uczestnika, organ zarządzający systemem ochrony, niezależnie od zastosowania środków określonych w umowie systemu ochrony, może:

- 1) wystąpić do właściwego organu uczestnika systemu ochrony o odwołanie członków zarządu lub rady nadzorczej tego uczestnika odpowiedzialnych za stwierdzone uchybienia;
- 2) zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, w terminie 30 dni od dnia jej powzięcia, w drodze powództwa o jej uchylenie, jeżeli uchwała narusza przepisy prawa lub postanowienia umowy systemu ochrony; zaskarżenie uchwały wstrzymuje jej wykonanie.

4. Organ zarządzający systemem ochrony może wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego o ustanowienie:

- 1) kuratora nadzorującego wykonanie wewnętrznego planu naprawy w banku, jeżeli grupowy plan naprawy, o którym mowa w art. 141o ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, określa przesłanki i tryb opracowania przez bank i zatwierdzenia przez organ zarządzający systemem ochrony wewnętrznego planu naprawy banku;
- 2) zarządu komisarycznego w banku:
 - a) jeżeli bank nie opracował wewnętrznego planu naprawy lub jego aktualizacji, nie podejmuje w tym zakresie skutecznych działań albo nie realizuje tego planu,
 - b) gdy bank rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa lub postanowienia umowy systemu ochrony.

5. Zarząd komisaryczny, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, powołuje się na okres niezbędny do opracowania lub realizacji wewnętrznego planu naprawy albo do czasu zaprzestania dokonywania naruszeń przepisów prawa lub postanowień umowy systemu ochrony oraz usunięcia ich skutków.

6. Zastosowanie środków, o których mowa w ust. 1–4, następuje w drodze uchwały organu zarządzającego systemem ochrony. Organ zarządzający systemem ochrony informuje uczestników systemu ochrony o podjętych uchwałach w sposób i w terminie określonych w umowie systemu ochrony.

7. W przypadku zastosowania wobec uczestnika systemu ochrony środków, o których mowa w ust. 1 lub 2, uczestnikowi systemu ochrony przysługuje odwołanie do organu nadzorującego system ochrony. Odwołanie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia uchwały organu zarządzającego systemem ochrony.

8. Organ nadzorujący system ochrony jest obowiązany rozpatrzyć odwołanie w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania środków, o których mowa w ust. 1 lub 2, chyba że organ zarządzający systemem ochrony postanowi inaczej.

9. Organ zarządzający systemem ochrony niezwłocznie informuje Komisję Nadzoru Finansowego o zastosowaniu wobec uczestników systemu ochrony środków, o których mowa w ust. 1–3.

Art. 22ja. Komisja Nadzoru Finansowego może wydać decyzję, o której mowa w art. 22j ust. 4 pkt 1, w celu zapewnienia efektywności działań naprawczych objętych wewnętrznym planem naprawy w ramach grupowego planu naprawy banków należących do systemu ochrony.

Art. 22jb. Komisja Nadzoru Finansowego może wydać decyzję, o której mowa w art. 22j ust. 4 pkt 2:

- 1) lit. a – w celu zapewnienia efektywności działań naprawczych w banku, w ramach grupowego planu naprawy, o którym mowa w art. 141o ust. 1 ustawy – Prawo bankowe;
- 2) lit. b – w celu usunięcia nieprawidłowości w działaniu banku, o których mowa w tym przepisie.

Art. 22jc. Komisja Nadzoru Finansowego może wydać decyzję w sprawie ustanowienia kuratora w banku będącym uczestnikiem systemu ochrony, jeżeli system zarządzania bankiem nie zapewnia realizacji postanowień umowy systemu ochrony, utrudnia lub uniemożliwia realizację zadań systemu ochrony, stwarza zagrożenie dla uczestników systemu ochrony lub stwarza zagrożenie dla efektywności systemu zarządzania bankiem.

Art. 22k. Organ zarządzający systemem ochrony sporządza, według stanu na koniec każdego kwartału, sprawozdanie o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 22j ust. 1–3, oraz przekazuje je niezwłocznie do Komisji Nadzoru Finansowego.

Art. 22l. Organ nadzorujący system ochrony, na wniosek organu zarządzającego systemem ochrony, jeżeli jest to niezbędne do przywrócenia właściwego funkcjonowania systemu ochrony, po uprzednim zawiadomieniu Komisji Nadzoru Finansowego, może wystąpić do zarządu uczestnika systemu ochrony o zwołanie, w terminie określonym w statucie, walnego zgromadzenia lub zebrania przedstawicieli w celu ustalenia sytuacji finansowej tego uczestnika, podjęcia uchwał o sposobie pozyskania środków w celu zwrotu pożyczki oraz utworzeniu rezerwy na pokrycie środków wypłaconych z funduszu pomocowego, o którym mowa w art. 22g ust. 1. Uchwały, o których mowa w zdaniu pierwszym, przedstawia się organowi zarządzającemu systemem ochrony. Jeżeli zarząd uczestnika systemu ochrony nie zwoła walnego zgromadzenia lub zebrania przedstawicieli, może być ono zwołane przez organ zarządzający systemem ochrony. Koszty zwołania i odbycia walnego zgromadzenia obciążają tego uczestnika systemu ochrony.

Art. 22m. W przypadku zwołania walnego zgromadzenia lub zebrania przedstawicieli na podstawie art. 22l, organ nadzorujący system ochrony nie może wypowiedzieć umowy systemu ochrony uczestnikowi tego systemu, chyba że uczestnik ten rażąco narusza przepisy prawa lub postanowienia umowy systemu ochrony. Organ nadzorujący system ochrony może, do końca okresu wypowiedzenia, cofnąć oświadczenie o wypowiedzeniu, o ile uczestnik systemu ochrony zaprzestanie dokonywania takich naruszeń.

Art. 22n. 1. Funkcjonowanie systemu ochrony podlega nadzorowi bankowemu sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Finansowego w zakresie i na zasadach określonych w przepisach niniejszego rozdziału oraz w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 135 oraz z 2025 r. poz. 146).

2. Czynności podejmowane w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, polegają w szczególności na:

- 1) dokonywaniu oceny sytuacji finansowej systemu ochrony, w tym badaniu wypłacalności, jakości aktywów, płynności płatniczej i wyniku finansowego;
- 2) badaniu jakości systemu zarządzania, w szczególności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) badaniu udzielanych kredytów, pożyczek pieniężnych, akredytyw, linii płynnościowych, gwarancji bankowych i poręczeń, obejmowanych pomocowych instrumentów kapitałowych oraz emitowanych bankowych papierów wartościowych oraz innych instrumentów w zakresie ich zgodności z przepisami;
- 4) badaniu zabezpieczenia oraz terminowości spłaty kredytów i pożyczek pieniężnych;
- 5) badaniu sposobu monitorowania przez organy systemu ochrony przestrzegania przez uczestników tego systemu określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banków oraz zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności, w tym jego dostosowania do rodzaju i skali działalności banków oraz systemu procesu identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz sprawozdawania o ryzyku;
- 6) dokonywaniu przeglądu realizacji celów systemu ochrony oraz przestrzegania postanowień umowy systemu ochrony i statutu.

3. Czynności kontrolne podejmowane przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego są wykonywane po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia wydanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

4. Komisja Nadzoru Finansowego może, w ramach sprawowanego nadzoru, zalecić jednostce zarządzającej albo bankowi zrzeszającemu:

- 1) podjęcie środków koniecznych do przywrócenia płynności płatniczej systemu ochrony;
- 2) zwiększenie funduszu pomocowego;
- 3) zaniechanie określonych form reklamy;
- 4) opracowanie i stosowanie procedur, które zapewnią utrzymywanie, bieżące szacowanie i przegląd kapitału wewnętrznego przez uczestników systemu ochrony oraz funkcjonowanie systemu zarządzania systemem ochrony;
- 5) ograniczenie ryzyka występującego w działalności systemu ochrony.

5. W przypadku stwierdzenia, że organy systemu ochrony nie realizują zaleceń określonych w ust. 4, a także gdy ich działalność jest wykonywana z naruszeniem przepisów prawa, postanowień umowy systemu ochrony lub statutu lub stwarza zagrożenie dla interesów uczestników systemu ochrony, Komisja Nadzoru Finansowego, po uprzednim upomnieniu na piśmie, może:

- 1) wystąpić do właściwego organu z wnioskiem o odwołanie albo odwołać prezesa, wiceprezesa lub innego członka organu zarządzającego systemem ochrony odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości;
- 2) zawiesić w czynnościach członków organu zarządzającego systemem ochrony do czasu podjęcia uchwały w sprawie wniosku o ich odwołanie przez odpowiedni organ na najbliższym posiedzeniu; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji;
- 3) uchylić decyzję o uznaniu systemu ochrony.

6. Komisja Nadzoru Finansowego może zawiesić w czynnościach członka organu zarządzającego systemem ochrony w przypadku:

- 1) przedstawienia mu zarzutów w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) spowodowania znacznych strat majątkowych w tym systemie.

7. Komisja Nadzoru Finansowego odwołuje członka organu zarządzającego systemem ochrony w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w art. 22b ust. 3 pkt 1–3 ustawy – Prawo bankowe.

Rozdział 3b

Zrzeszenie zintegrowane

Art. 22o. 1. Bank zrzeszający oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze mogą utworzyć zrzeszenie zintegrowane na podstawie umowy zrzeszenia zintegrowanego. Banki, które utworzyły zrzeszenie zintegrowane, są jego uczestnikami. Uczestnikami zrzeszenia zintegrowanego są również banki zrzeszające i banki spółdzielcze, które przystąpią do zrzeszenia zintegrowanego po jego utworzeniu.

2. Umowa zrzeszenia może zostać przekształcona w umowę zrzeszenia zintegrowanego, jeżeli określa co najmniej:

- 1) sposób tworzenia i funkcjonowania systemu pomocowego zapewniającego płynność (mechanizm wsparcia płynności) i wypłacalność (system wsparcia wypłacalności) uczestników zrzeszenia;
- 2) zasady prowadzenia kontroli i monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej uczestników zrzeszenia, zgodności ich działalności z przepisami prawa, postanowieniami umowy zrzeszenia i statutami uczestników.

3. Uczestniczenie w zrzeszeniu zintegrowanym i wystąpienie z niego wymagają w banku spółdzielczym zgody walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, a w banku zrzeszającym – zgody walnego zgromadzenia.

4. Banki, o których mowa w ust. 1, zawierają umowę zrzeszenia zintegrowanego według projektu dla danego zrzeszenia zintegrowanego zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Bank zrzeszający przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego projekt umowy zrzeszenia zintegrowanego z wnioskiem o jego zatwierdzenie oraz uznanie zrzeszenia zintegrowanego. Stroną postępowania jest wyłącznie ten bank.

5. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawie zatwierdzenia projektu umowy zrzeszenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, oraz uznania zrzeszenia zintegrowanego, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu umowy zrzeszenia zintegrowanego. W przypadku wydania decyzji o uznaniu zrzeszenia zintegrowanego Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek banku zrzeszającego, wydaje decyzję w sprawie stosowania w zrzeszeniu zintegrowanym niższego wskaźnika wpływów, zgodnie z art. 29 rozporządzenia delegowanego nr 2015/61, oraz wyższego wskaźnika wpływów, zgodnie z art. 34 tego rozporządzenia.

6. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, i uznania zrzeczenia zintegrowanego, jeżeli projektowana umowa zrzeczenia zintegrowanego naruszałaby przepisy prawa, interesy uczestników zrzeczenia zintegrowanego, nie zapewniałaby bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników zrzeczenia zintegrowanego lub nie byłyby spełnione warunki określone w art. 422 ust. 8 rozporządzenia nr 575/2013 oraz art. 29 i 34 rozporządzenia delegowanego nr 2015/61.

7. Decyzja o zatwierdzeniu projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, oraz o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego może określić dodatkowe warunki, których spełnienie zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania zrzeczenia zintegrowanego. Komisja Nadzoru Finansowego może określić termin, w jakim decyzja wygaśnie, jeżeli warunki te nie zostaną spełnione.

8. W przypadku gdy funkcjonowanie zrzeczenia zintegrowanego narusza przepisy prawa, zagraża interesom jego uczestników, nie zapewnia bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników zrzeczenia zintegrowanego, jest niezgodne z umową zrzeczenia zintegrowanego, lub w przypadku niespełnienia warunków określonych w art. 422 ust. 8 rozporządzenia nr 575/2013 oraz art. 29 i 34 rozporządzenia delegowanego nr 2015/61 Komisja Nadzoru Finansowego może uchylić decyzję o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego.

9. Uchylenie decyzji o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego może nastąpić również w razie stwierdzenia, że:

- 1) zrzeczenie zintegrowane przestało spełniać warunki określone w decyzji;
- 2) decyzja o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego została wydana na podstawie fałszywych dokumentów, nieprawdziwych oświadczeń lub wskutek innych działań sprzecznych z prawem;
- 3) zrzeczenie zintegrowane przez okres dłuższy niż określony w decyzji nie funkcjonuje zgodnie z umową zrzeczenia zintegrowanego.

10. Zmiana umowy zrzeczenia zintegrowanego wymaga zmiany zatwierdzonego projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego. Przepisy ust. 4–7 stosuje się odpowiednio.

11. W przypadku uchylenia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego, jeżeli są spełnione wymogi określone w art. 16, dotychczasowi uczestnicy zrzeczenia zintegrowanego są zrzeczeni na podstawie obowiązującej ich umowy zrzeczenia.

12. W zrzeczeniu, w którym zostało utworzone zrzeczenie zintegrowane, dotychczasowa umowa zrzeczenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do zrzeczenia zintegrowanego, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy zrzeczenia zintegrowanego.

Art. 22p. 1. Organami zrzeczenia zintegrowanego są zgromadzenie prezesów i rada zrzeczenia.

2. Umowa zrzeczenia zintegrowanego może przewidywać powołanie organów innych niż wymienione w ust. 1.

3. Szczegółowy zakres i sposób działania organów zrzeczenia zintegrowanego, w tym tryb zwoływania posiedzeń oraz sposób i warunki podejmowania uchwał, czas trwania ich kadencji, liczbę oraz zasady powoływania i odwoływania członków organów oraz zakres ich niezbędnych kwalifikacji określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

Art. 22q. 1. Mechanizm wsparcia płynności w zrzeczeniu zintegrowanym obejmuje w szczególności obowiązek utrzymania przez bank spółdzielczy w banku zrzeczającym depozytów w określonej wysokości, służących zabezpieczeniu płynności zrzeczonych z nim banków spółdzielczych oraz banku zrzeczającego (depozyty obowiązkowe).

2. Wysokość depozytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, podstawę, terminy i częstotliwość ich naliczania oraz oprocentowanie określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

Art. 22r. Szczegółowe zasady tworzenia mechanizmu wsparcia płynności oraz zasady zarządzania takim mechanizmem określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

Art. 22s. 1. W banku zrzeczającym tworzy się fundusz pomocowy w celu zapewnienia środków na finansowanie zadań zrzeczenia zintegrowanego w zakresie pomocy finansowej dla uczestników zrzeczenia zintegrowanego mającej na celu poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości.

2. Fundusz pomocowy jest tworzony z wpłat uczestników zrzeczenia zintegrowanego wnoszonych w wysokości i na zasadach określonych w umowie zrzeczenia zintegrowanego, a także z innych źródeł przewidzianych w tej umowie.

3. Szczegółowe zasady zarządzania funduszem pomocowym określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

4. Pomoc udzielana uczestnikom zrzeczenia zintegrowanego z funduszu pomocowego może mieć formę pożyczki. Umowa zrzeczenia zintegrowanego może przewidywać, że pomoc jest udzielana także w innych formach, w szczególności obowiązkowych wzajemnych gwarancji, regwarancji i poręczeń.

Art. 22t. Zasady korzystania przez uczestników zrzeczenia zintegrowanego z mechanizmu wsparcia płynności i ze środków funduszu pomocowego oraz nadzór nad ich wykorzystaniem określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

Art. 22u. Umowa zrzeczenia zintegrowanego może określać zakres odpowiedzialności uczestnika zrzeczenia zintegrowanego za zobowiązania wynikające z gwarantowania płynności i wypłacalności innych uczestników zrzeczenia zintegrowanego. Zakres odpowiedzialności nie może przekroczyć udziału uczestnika zrzeczenia zintegrowanego w środkach zgromadzonych w funduszu pomocowym.

Art. 22v. 1. Zasady kontroli działalności uczestników zrzeczenia zintegrowanego, obowiązki uczestników zrzeczenia zintegrowanego związane z kontrolą, w tym obowiązki informacyjne, określa umowa zrzeczenia zintegrowanego.

2. Bank zraszający sporządza, według stanu na koniec każdego kwartału, informację o zrzeczeniu zintegrowanym oraz przekazuje ją niezwłocznie do Komisji Nadzoru Finansowego. Informacja o zrzeczeniu zintegrowanym obejmuje: raport dotyczący ryzyka zrzeczenia zintegrowanego, bilans, rachunek zysków i strat, informację o środkach zgromadzonych w funduszu pomocowym i ich wykorzystaniu oraz sprawozdanie z działalności kontroli wewnętrznej w tym zrzeczeniu.

Art. 22w. 1. Bank spółdzielczy może wypowiedzieć umowę zrzeczenia zintegrowanego z zachowaniem określonego w tej umowie okresu wypowiedzenia wynoszącego od 18 do 24 miesięcy.

2. Umowa zrzeczenia zintegrowanego określa sposób i terminy rozliczenia wzajemnych zobowiązań w wypadku wypowiedzenia umowy na podstawie ust. 1.

Rozdział 4

Zasady łączenia i zrzeczania się oraz współdziałania banków zraszających

Art. 23. 1. Banki zraszające, z zastrzeżeniem ust. 4, mogą się łączyć tylko z innymi bankami zraszającymi w trybie przeniesienia majątku banku na bank zraszający w zamian za akcje. Przepisy art. 124 i 124a ustawy – Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

2. Stosunek wymiany akcji banku przejmowanego na akcje banku przejmującego ustala się na podstawie wartości księgowej obu banków.

3. W przypadku połączenia się banków zraszających dla banków spółdzielczych obowiązująca jest umowa zrzeczenia banku przejmującego. Banki spółdzielcze zrzeszone z bankiem przejętym mogą wypowiedzieć tę umowę w okresie jednego miesiąca od daty połączenia, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

4. Połączenie się banku zraszającego z innym bankiem niż bank zraszający wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić wyrażenia zgody, jeżeli jest możliwe połączenie banku z innym bankiem zraszającym.

Art. 24. 1. Banki zraszające niezależnie od uprawnień określonych w art. 122 ustawy – Prawo bankowe mogą, w celu zapewnienia jednolitości działania, zawrzeć umowę o współdziałaniu, z uwzględnieniem ust. 2–5.

2. Prezesi zarządów banków, o których mowa w ust. 1, tworzą radę.

3. Rada, o której mowa w ust. 2:

1) określa w szczególności zasady:

- a) wspólnej polityki finansowej banków zraszających,
- b) ujednoczenia usług bankowych,
- c) ujednoczenia systemów informatycznych,
- d) realizowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych,
- e) podejmowania innych wzajemnie uzgodnionych działań;

2) upoważnia jeden z banków do:

- a) reprezentowania zrzeszonych banków,
- b) kontroli realizacji jej uchwał,
- c) wypowiedzenia umowy z bankami, o której mowa w ust. 1, które nie realizują uchwał rady.

4. Szczegółowy zakres kompetencji rady, o której mowa w ust. 2, jej tryb działania oraz sposób wykonywania jej uchwał określa umowa.

5. Po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 1, banki zraszające wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi mogą stosować jednolitą nazwę i znak firmowy dla utworzonych przez siebie zrzeszeń.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 25–27. (pominięte)

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 28. Banki, które w dniu wejścia w życie ustawy nie spełniają wymogu określonego w art. 2 pkt 2, a pełniące funkcje banku zrzeszającego lub regionalnego zgodnie z ustawą z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw obowiązane są uzyskać zwiększenie sumy funduszy własnych do poziomu nie niższego niż:

- 1) równowartość 10 000 000 euro – w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, obliczonych w złotych według średniego kursu wynikającego z tabeli kursów ogłaszanej przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec roku poprzedzającego rok osiągnięcia wymaganego progu kapitałowego;
- 2) równowartość 15 000 000 euro – do dnia 31 grudnia 2003 r., obliczonych w złotych według średniego kursu wynikającego z tabeli kursów ogłaszanej przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec roku poprzedzającego rok osiągnięcia wymaganego progu kapitałowego;
- 3) równowartość 20 000 000 euro – do dnia 31 grudnia 2006 r., obliczonych w złotych według średniego kursu wynikającego z tabeli kursów ogłaszanej przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec roku poprzedzającego rok osiągnięcia wymaganego progu kapitałowego.

Art. 29. Projekt umowy, o którym mowa w art. 16 ust. 2, bank zrzeszający obowiązany jest przedstawić Komisji Nadzoru Bankowego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Przepisy art. 16 ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 30. Banki zrzeszające i banki spółdzielcze są obowiązane dostosować statuty do przepisów ustawy w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 31. Powołanie zarządów banków spółdzielczych zgodnie z art. 12 nastąpi nie później niż w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 32. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy administrowany przed dniem jej wejścia w życie przez BGŻ S.A. Fundusz Rozwoju Banków Spółdzielczych przejęty z państwowo-spółdzielczego Banku Gospodarki Żywnościowej zostaje zlikwidowany, a jego środki podlegają przekazaniu do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego według następujących zasad:

- 1) środki, które w dniu wejścia w życie ustawy znajdowały się na rachunku BGŻ S.A., zostaną wraz z należnymi odsetkami przekazane do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z przeznaczeniem na wsparcie procesów łączenia się banków spółdzielczych oraz realizowane w tych bankach przedsięwzięcia inwestycyjne, o których mowa w art. 35 ust. 3;
- 2) należności Funduszu Rozwoju Banków Spółdzielczych z tytułu pożyczek udzielonych bankom spółdzielczym niespłacone do dnia wejścia w życie ustawy zostają umorzone.

Art. 33. 1. Nieprzekazane przez BGŻ S.A. obligacje restrukturyzacyjne serii D na rzecz banków, o których mowa w art. 39 ust. 2 ustawy o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw, oraz obligacje przekazane na rzecz tych banków, które nie zostały wykorzystane, zgodnie z ich przeznaczeniem, na restrukturyzację wierzytelności zrzeszonych banków spółdzielczych, podlegają, z zastrzeżeniem ust. 4, z dniem wejścia w życie ustawy umorzeniu. Środki pieniężne o wartości odpowiadającej środkom otrzymanym przez banki z tytułu obligacji, które zostają umorzone, przeznacza się na udzielanie pomocy finansowej wspierającej procesy łączenia banków spółdzielczych oraz realizowane w tych bankach przedsięwzięcia inwestycyjne, o których mowa w art. 35 ust. 3.

2. Środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, podlegają przekazaniu do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Przepis ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie do otrzymanych przez BGŻ S.A. obligacji restrukturyzacyjnych serii D, w części stanowiącej równowartość nieprzekazanej w formie wkładów niepieniężnych na rzecz banków, wymienionych w ust. 1, części majątku BGŻ S.A.

4. W przypadku odstąpienia przez bank zrzeszający od restrukturyzacji wierzytelności banku spółdzielczego, prowadzonej przy wykorzystaniu obligacji restrukturyzacyjnych serii D, umorzeniu podlegają również obligacje przeznaczone na restrukturyzację tych wierzytelności, od których prowadzenia bank zrzeszający odstąpił. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, z tym że za dzień umorzenia obligacji przyjmuje się dzień odstąpienia przez bank zrzeszający od restrukturyzacji wierzytelności.

5. Umorzeniu nie podlegają obligacje przekazane na zwiększenie kapitału rezerwowego banków, o których mowa w ust. 1.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, w drodze rozporządzenia, określi warunki i tryb rozliczenia podlegających umorzeniu niewykorzystanych obligacji restrukturyzacyjnych serii D, podając:

- 1) liczbę obligacji przekazanych do banków regionalnych i depozytu BGŻ S.A. oraz obligacji posiadanych przez BGŻ S.A., o których mowa w ust. 1, 3 i 4, na podstawie informacji uzyskanych od tych banków;
- 2) kwoty środków podlegających przekazaniu do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu dokonanych przez budżet państwa wypłat rat kapitałowych i odsetek od obligacji określonych w pkt 1, od dnia emisji do dnia ich umorzenia.

Art. 34. Przekazane Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu środki, o których mowa w art. 32 pkt 1 i art. 33 ust. 1, 3 i 4, stanowią źródło finansowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w rozumieniu art. 15 ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym i są gromadzone na funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych wyodrębnionym jako fundusz własny.

Art. 35. 1. Środki pieniężne zgromadzone na funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych Bankowy Fundusz Gwarancyjny może przeznaczyć na udzielanie bankom spółdzielczym lub bankom zrzeszającym, w których nie występuje niebezpieczeństwo niewypłacalności, zwrotnej pomocy finansowej.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, jest udzielana, jeżeli w ocenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego sytuacja banku spółdzielczego lub banku zrzeszającego pozwala na uznanie, że nie ma zagrożenia spłaty pożyczki, a bank ten ustanowi odpowiednie prawne zabezpieczenia wiarygodności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

3. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, może być udzielona bankowi spółdzielczemu na finansowanie:

- 1) nabycia akcji banku zrzeszającego;
- 2) poniesionych lub planowanych wydatków związanych z łączeniem się banków spółdzielczych, mającym na celu zwiększenie bezpieczeństwa gromadzonych środków pieniężnych lub poprawę albo ujednoczenie standardów obsługi klientów, w szczególności na:
 - a) nabycie lub modyfikację programów lub sprzętu informatycznego,
 - b) rozwój lub ujednoczenie technologii bankowej,
 - c) modyfikację procedur finansowo-księgowych,
 - d) rozwój lub unifikację produktów i usług bankowych;
- 3) planowanych wydatków o charakterze inwestycyjnym, o których mowa w pkt 2;
- 4) poniesionych lub planowanych wydatków związanych z tworzeniem lub przystąpieniem do systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego.

4. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, może być udzielona bankowi zrzeszającemu na finansowanie poniesionych lub planowanych wydatków związanych z tworzeniem lub przystąpieniem do systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego.

5. Należności i wiarygodności przypadające Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w ramach zwrotnej pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, mogą być umarzone w całości lub w części w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub mających wpływ na zwiększenie stabilności finansowej.

6. Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego może, w drodze uchwały, umorzyć w całości lub w części należności i wiarygodności z tytułu zwrotnej pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1. Uchwała zawiera uzasadnienie określające przesłanki umorzenia tych należności oraz wskazuje grupę podmiotów, których dotyczy to umorzenie.

7.⁵⁾ Umorzenie, o którym mowa w ust. 6, stanowi pomoc *de minimis* udzielaną w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis*.

Art. 35a. 1. Na wniosek banku zrzeszającego albo innego podmiotu działającego w imieniu uczestników systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny przekazuje do tego systemu albo zrzeszenia środki pieniężne zgromadzone na funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych w wysokości wartości tego funduszu do wykorzystania, proporcjonalnie do udziału sumy bilansowej banków spółdzielczych tworzących system ochrony albo zrzeszenie zintegrowane w sumie bilansowej wszystkich banków spółdzielczych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 7 ustawy z dnia 18 października 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z udzielaniem pomocy *de minimis* (Dz. U. poz. 1635), która weszła w życie z dniem 9 listopada 2024 r.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, bank zrzeszający albo inny podmiot działający w imieniu uczestników systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego, dołącza informację o wydaniu przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o uznaniu systemu ochrony albo decyzji o uznaniu zrzeszenia zintegrowanego, a także informację o uczestnikach systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego.

3. W przypadku przekazania środków na podstawie ust. 1, Bankowy Fundusz Gwarancyjny przekazuje również środki zgromadzone na funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych pochodzące ze spłat rat kapitałowych pożyczek dokonanych w danym roku kalendarzowym, począwszy od dnia następującego po dniu przekazania środków na podstawie ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia uzyskania informacji o uczestnikach systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego według stanu na dzień 31 grudnia danego roku, proporcjonalnie do udziału sumy bilansowej banków spółdzielczych tworzących system ochrony albo zrzeszenie zintegrowane w sumie bilansowej wszystkich banków spółdzielczych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

4. Informację, o której mowa w ust. 3, bank zrzeszający albo inny podmiot działający w imieniu uczestników systemu ochrony albo zrzeszenia zintegrowanego, przekazuje Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu do dnia 10 stycznia każdego roku następującego po roku, w którym przekazano środki na podstawie ust. 1.

5. Przekazanie środków, o którym mowa w ust. 1 i 3, następuje w okresie obowiązywania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności wsparcia ze wspólnym rynkiem.

6. Przekazanie środków, o którym mowa w ust. 1, następuje nie później niż w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 5.

7. Przekazane środki przeznacza się w całości na tworzenie funduszy pomocowych, o których mowa w art. 22g ust. 1 i art. 22s ust. 1.

8. Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych zostaje zlikwidowany z dniem przekazania całości zgromadzonych na nim środków, jednak nie później niż do dnia 31 grudnia 2021 r.

9. Zobowiązania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z tytułu likwidacji funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych, które nie zostaną zrealizowane do dnia 31 grudnia 2021 r., ulegają umorzeniu.

10. Środki zgromadzone na funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych w dniu 31 grudnia 2021 r. oraz środki pochodzące ze spłat rat kapitałowych pożyczek dokonywanych po dniu 31 grudnia 2021 r. stanowią źródło finansowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w rozumieniu art. 270 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Art. 36. 1. Formy, tryb oraz szczegółowe warunki udzielania pomocy, o której mowa w art. 35 ust. 1, w tym zasady oprocentowania, pobierania prowizji i zabezpieczenia spłaty, określa Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W okresie korzystania z pomocy na cele związane z łączeniem się banków spółdzielczych, o której mowa w art. 35 ust. 3 pkt 2, bank spółdzielczy przeznacza nie mniej niż 80 % nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszu zasobowego lub rezerwowego.

3. Udzielając pomocy Bankowy Fundusz Gwarancyjny może zastrzec dla banku obowiązek przekazywania określonych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny informacji oraz poddanie działalności banku kontroli w zakresie celowości wykorzystania udzielonej pożyczki.

Art. 37. 1. Pomoc finansowa z zachowaniem warunków określonych w art. 35 i 36 może być udzielona także bankom spółdzielczym, które dokonały połączenia z innymi bankami w okresie 3 lat przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, może być udzielona do wysokości nie wyższej niż wydatki banku związane z realizacją celów określonych w art. 35 ust. 3.

Art. 38. 1. Rada Ministrów dokona, w drodze rozporządzenia, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, zmian w statucie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Bankowego, w drodze rozporządzenia, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, dokona zmian szczególnych zasad rachunkowości Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Art. 39. 1. Bank zrzeszający posiadający fundusze własne w wysokości co najmniej równoważności 20 000 000 euro w okresie do dnia 31 grudnia 2007 r. może emitować obligacje z terminem wykupu nie krótszym niż 5 lat, z których uzyskane środki za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego mogą być zaliczone do jego funduszy uzupełniających.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Bank zrzeszający nie może nabywać obligacji, o których mowa w ust. 1, przed nadejściem terminu ich wykupu.

5. W razie upadłości lub likwidacji banku roszczenia obligatariuszy zaspokajane będą w ostatniej kolejności.

Art. 40. (uchylony)

Art. 41. Umowy zawarte przez banki spółdzielcze z bankami regionalnymi na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 28, lub bankiem zrzeszającym, dotyczące zrzeszania się tych banków, obowiązują do dnia zawarcia umowy, o której mowa w art. 16 ust. 1, nie dłużej jednak niż przez 14 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o ile postanowienia tych umów nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 42. 1. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa przekaze nieodpłatnie uprawnionym osobom 15 % akcji Banku Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna stanowiących własność Skarbu Państwa.

2. Akcje nabyte nieodpłatnie przez osoby uprawnione, o których mowa w ust. 1, nie mogą być przedmiotem obrotu przed upływem 2 lat od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji.

3. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb podziału akcji, o których mowa w ust. 1, pomiędzy uprawnione osoby. Ustalając zasady podziału akcji, minister uwzględni w podziale staż pracy.

Art. 43. Traci moc ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. poz. 369, z 1995 r. poz. 704, z 1996 r. poz. 496 oraz z 1997 r. poz. 770 i 939), z wyjątkiem art. 33 i 39 ust. 1–5.

Art. 44. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia⁶⁾.

⁶⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 28 grudnia 2000 r.